

Kungälv 2017-11-28

Naturskyddsföreningen i Kungälv
KungälvSORnitologerna

Länsstyrelsen i Västra Götaland
vastragotaland@lansstyrelsen.se
403 40 Göteborg

Synpunkter på uppdaterad bevarandeplan för Nordre älvs estuarium, SE0520043, remissversion

Allmänt

Bevarandeplanen håller en hög ambitionsnivå och är väl beskriven. Det är positivt att Länsstyrelsen vill införliva all mark inom området och har satsningar i form av utvecklingsområden och bedriver olika projekt, t.ex. GRACE-projektet och olika LONA-projekt för restaurering och olika skötselinsatser i naturreservatet. Projekten kan mycket väl utökas till andra insatser förutom naturvårdsbränning, maskinell och manuell röjning och liknande restaureringsprojekt. Bränning som skötselmetod och komplement till beteshävd kan användas på flera olika marktyper. Ljungbränning, bränning på torra hedar och vegetationsklädda havsklippor kan gynna vissa artgrupper, bl.a. orre och nattskärna, som tidigare fanns i stabila populationer i denna del av skärgården, bl.a. på Hästholmarna och på ljungklädda bergryggar på Migandet.

Kompletterande markområden

Föreningarna har tidigare framfört önskemål om att vissa kustnära delar av Migandet borde ingå i naturreservatet. Det är än mer önskvärt i nuläget med hänsyn till utvecklingen av havsörnsbeståndet, och även till berguv, fiskgjuse och andra rovfågelsarter i kustområdet. Dessa arter saknas även som utpekade särskilt skyddsvärda arter enligt fågeldirektivet och bör tas upp i bevarandeplanen. Det kan också finnas skäl att reglera det mest kustnära skogsbeståndet på Migandet av skäl som framgår nedan (boplatsträd m.m.)

Särskilda synpunkter

Marin miljö

Det är viktigt att restaurera och bevara musselbankar och ålgräsängar. Det gäller även algklädda hårdbottnar och sedimentbottnar med sandmask i estuarieområdet. För att övervaka utvecklingen av marina habitat och naturtyper behövs en övergripande teknik med bra täckningsgrad över området, förslagsvis flygfotografering med polaroidfilter samt undervattensfotografering med ROW-teknik. Det är angeläget att det finns ett kontrollprogram för Nordre älvs estuarium, både den marina miljön och omgivande värdefulla marker, strandängar och betesmarker, skog- berg- och hedmarker (se även nedan).

Terrester miljö

Beteshävd och bränning

På vissa ställen har hävden upphört eller saknas, bl.a. på själva Stockholmarna och utfyllnadsmarken där och på strandängarna nedanför bergbranterna vid Migandet. Det är angeläget att viss hävd eller slåtter sker på dessa ställen, som nästan helt har vuxit igen. På Stockholmarna kan alternativet vara att ha röjning och naturvårdsbränning vissa år och på strandängarna bör fårbeta prövas om inte kobete är möjlig lösning längre. Även visst kustnära skogsbeta bör prövas i reservatet.

Fuktängar och mosaikmarker

Örtrika fuktängar vid åar och sumpar (tidigare åfåror) och med inslag av viss vass- och buskbestånd i unga successioner utgör en av de mest värdefulla biotoperna för olika fågelarter som olika kärrhöks- och beckasinarter, småfläckig sumphöna, buskskvätta, rosenfink och kärrsångare. Dessa bör inte betas generellt utan endast röjas och slåträs vissa år alternativt kan efterbete ske. Alla strandängspartier bör därför inte hårdbetas utan stänglas av för dessa arter med föreslagen skötsel, t.ex. i strandområden vid Öxnäs- Kvillehed- och Skålviseredsområdet samt vid Flateby Sandvik och Lilla Överön.

Tänkbara projekt

Anläggande av våtmarker vid strandängar på vissa ställen längs Nordre älv, vilket gynnar groddjur och fåglar, i form av urgrävda eller dämnda småvatten, vilket även gynnar vissa av de utpekade fågelarterna, t.ex. brun kärrhök, blå kärrhök samt olika and- och vadararter. Projekten kan även innefatta anläggande av boplattformer för vissa rovfågelarter samt skydd av vissa äldre trädbestånd som presumtiva eller faktiska boträd för denna artgrupp. Projekten kan också omfatta anordnande av spelplatsmiljöer för fågelarter som dubbelbeckasin (t.ex. ett enda tuvigt parti med låg buskvegetation centralt på en strandäng) och brushane (bar jordhög på en strandäng) samt uppsättande av boholkar för olika sjöfåglar, bl.a. för knipa och storskrake i strandmiljön vid Nordre älv.

Hot och förebyggande åtgärder

Nordre älvs estuarium utgör en storslagen landskapsbild och området är förhållandevis orört av urban bebyggelse, verksamheter och infrastruktur. Skyddet av landskapsbilden bör lyftas fram och viss exploatering bör definitivt inte tillåtas i denna känsliga estuariemiljö. Det gäller i första hand etablering av vindkraftverk och anläggandet av privata hamnar och muddrade farleder till dessa i området. Det finns anledning att anta att småbåtstrafiken kommer att öka och det finns ett uppenbart behov av att kanalisera båtbeståndet till enstaka större välordnade hamnar, inte minst på Kungälvssidan, där det successivt har anlagts privata båthamnar och platser i själva reservatsområdet. Även friluftslivet bör kanaliseras med anordningar av olika slag, parkeringsplatser etc.

Kontrollprogram

Det bör finnas ett särskilt kontrollprogram för Nordre älvs estuarium, både för reservatets marina del som terrestra del med marin övervakning av hårdbottnar, ålgräsängar, makrofyter, lax och asp, musselbanker och sedimentbottnar med föreslagen teknik (se ovan). För den terrestra delen bör ingå återkommande övervakning av grod- och kräldjur, vissa fågelarter samt värdefull flora och skötselindikatorer för beteshävd och annan skötsel av strandängar och andra utpekade särskilt skyddsvärda naturtyper enligt habitatdirektivet.

Kungälv den 28 november 2017

Stig-Erik Johannesson andolf@tele2.se
Ordförande i Kungälvs Naturskyddsförening
Munkegårdegatan 355
442 41 Kungälv

Kåre Ström kaare.strom@gmail.com
Ordförande i Kungälvsornitologerna
Tvetgatan 277
442 33 Kungälv